

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economul”,
„Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișterul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Lucea-
fêrul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”,
„Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”,
„Victoria”, „Vlădeasa” și „Zlăgheana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 16—, pe 1/2 an K 8—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul V.

Sibiu, 19 Septembrie 1903.

Nr. 38.

La chestiunea reformei dreptului acționar ungar.

Persoanele, cari participă la întreprinderi fondate în formă de societăți pe acțiuni își pot exercia cea mai mare parte a drepturilor lor numai în adunarea generală. Interesele lor vătămate află ocrotire numai dacă sunt sprijiniți în năzuințele lor de majoritatea acționarilor și numai în cazul acesta au șanse de a fi feriți de pagubă.

Aceasta zace în natura lucrului și toate măsurile, cari ar delătura inconveniențele împreunate cu ea, ar încătușa în același timp și acest important organ național-economic. Cu toate acestea totuși trebuie căutate mijloacele potrivite, pentru a închide după posibilitate calea ce este deschisă în modul acesta abuzurilor, fără însă de a împedea instituțiunea însăși în îndeplinirea înaltei sale misiuni.

Prin urmare trebuie enunțat deja din'ainte, din principiu, că societățile pe acțiuni nu este permis să fie împedecate în libertatea lor de acțiune prin măsuri violente. Ca consecuență logică a acestei enunțări trebuie recunoscut, că este o imposibilitate a afla contra eventualelor abuzuri măsuri de siguranță infalibile.

Măsurile acestea sau conțin dispozițiuni imperative, atât cu privire la viața externă și internă a societății sau asigură singuraticilor membri, cari nici singuri și nici întruniți ad hoc nu represintă majoritatea, — anumite drepturi.

Trebuie special relevat, că deși măsurile imperative amintite, se iau mai cu seamă cu considerare la totalitatea acționarilor și la mersul afacerii, cu toate acestea ele sunt de importanță dublă pentru minoritatea acționarilor, căci drepturile ce sunt a se exercia în adunarea generală din partea acționarilor, cari represintă o fracțiune a capitalului social și prin urmare ingerența acestora asupra întreprinderii, au numai o importanță virtuală.

Unele dispozițiuni, cari deoparte garantează singuraticilor acționari anumite drepturi individuale, iar de altă parte reglementează pe administratorii întreprinderii societare, se cuprind și în legea comercială ungară din 1875; unele din aceste dispozițiuni au o valoare generală și sunt introduse în legile comerciale ale mai tuturor statelor continentale. Legislativele mai nouă însă au creat multe astfel de dispozițiuni, cari au scopul, ca prin o însărire și înmulțire a mē-

surilor imperative să garanteze o administrație exactă și reală și să ocrotească minoritatea, fără însă de a lipsi societățile pe acțiuni de libertatea lor de acțiune. Austria persistă chiar pe lângă direcția severă, pe care a apucat-o la 1853 prin „patenta asociațiunilor”, și care formează o pedecă pentru răspândirea societăților pe acțiuni.

Fără a aproba direcția urmată în statul vecin, considerăm atât aceasta, cât și legislativele relative ale celorlalte state continentale, ca foarte remarcabile, pentru-că multe din dispozițiunile valide acolo și cari umplu o trebuință simțită, lipsesc din legea noastră acționară și vor fi fără îndoială mare parte recipiate cu ocaziunea reformei acestei legi.

Din dispozițiunile referitoare la fondarea societăților pe acțiuni este de excepționat aceea, că legea noastră comercială nu resoalvă în mod satisfăcător chestiunea apporturilor.* Am merge prea departe, dacă am accepta punctul de vedere al Austriei. Calea de mijloc între dispozițiunile stricte ale legii austriace și între dispozițiunile prea domoale și pline de încredere ale legii noastre, este urmată în legea comercială germană dela 10 Maiu 1897 și ale căreia dispozițiuni ar trebui luate în serioasă considerare.

În ce privește acțiunile cu prioritate legea dela 1875 conține dispozițiuni de tot neprecise. Nici chiar judicaturei supremului nostru for judecătoresc nu i-a succes a clarifica pe deplin această chestiune, cu care legea nu se ocupă de loc și pentru care lipsesce ori-ce basă. Invoiala încheiată cu fundatorii ori cu alții, cu privire la avantajele ce sunt a li-se acorda, trebuie să se publice în prospect și conlusul aprobător al adunării generale constituante să se treacă în statute.

După-ce de altă parte dispozițiunile trecute din prospect în statute nu se pot schimba nici prin conlusele adunărilor generale, judicatura noastră conlclude cu tot dreptul, că relația de drept a acțiunilor cu prioritate față de societate este nealterabilă pentru întreaga durată a societății, o părere pe care o acceptăm fără rezervă. Ce se întâmplă însă dacă emisiunea acțiunilor cu prioritate se decide mai târziu? Pot fi în cazul acesta prioritarii simpli lipsiți de drepturile lor printr'o decisiune ulterioară a adunării generale? Și de altă parte admissibil este, ca minoritatea acționarilor originali să fie în ori-ce moment lipsită de drepturile ei fundamentale, de a participa la câștigurile societății realizate conform legii și statutelor și la partea ei din

*) (Apport = Vărsământ făcut la societate în lucruri mobile ori imobile, și nu în număr).

averea societății — prin aceea că s'a decis contra voinei ei emisiunea de acțiuni cu prioritate investite cu mari avantaje? Căci pentru emisiuni nouă de acțiuni legea noastră comercială nu pretinde aceleași formalități, ca la fondare; prospect nu trebuie emis, prin urmare acele dispozițiuni nealterabile referitoare la acțiunile cu prioritate emise ulterior există fără să fie desavantajoase ori avantajoase pentru acționarii cu prioritate ori acționarii originali. Și mai departe ce privilegiu au posesorii acțiunilor cu prioritate la cas când statutele ori textul priorităților nu conțin în privința aceasta nici o dispozițiune?

Un alt inconvenient este, că acționarii mici pot fi ori când lipsiți de dreptul lor de vot. Iar noi suntem de părere, că participarea acționarului la gestiunea societății se manifestă tocmai prin exercitarea dreptului său de vot. Legea garantează acționarului anumite drepturi, ce le poate exercita în adunarea generală și dă majorității totodată posibilitatea de a limita în mod volnic pe cel mai important din acestea. Conform unei decisiuni a Curiei reg. dreptul de vot nu se ține de acele drepturi cardinale, cari sub durata societății nu se pot atăca, căci astfel de drepturi sunt numai două, anume: acela de a participa la profitul curat al societății și dreptul, în virtutea căruia acționarul este în oblige numai cu valoarea nominală a acțiunilor subscrise. Ei bine, aceasta este o formală aberațiune, care violează dreptul de proprietate, deși — trebuie să admitem — că se bazează pe lege. Este deci necondiționat de lipsă ca la reforma legii comerciale să se țină cont de aceasta.

Chestiunea transcrierii acțiunilor pe nume încă trebuie rezolvată. Conform judicaturei noastre este dubios dacă statutele sunt îndreptățite a face dependentă transcrierea de consensul direcțiunii ori a adunării generale. Curia reg. a enunțat într'un cas concret, că la societăți comerciale o astfel de limitare a dreptului de liberă dispozițiune n'are putere de drept. Asemenea este o chestiune deschisă după legea noastră, dacă dreptul de vot poate fi exercitat și de reprezentanți neutrorizați. O decisiune a Curiei relativă la acest obiect, răspunde afirmativ, sancționând în modul acesta instituțiunea acționarilor fictivi (Strohmann-ilor) foarte răspândită la noi și asupra căreia în jurisprudență divergiază părerile. Dacă vom considera însă, că statutele multor societăți neagă acționarului dreptul, basat în natura societății pe acțiuni, ca o asociațiune de capitaluri, de a exercita asupra gestiunii o ingerență corăspunzătoare intereselor sale materiale, atunci trebuie să inclinăm mai mult spre părerea Curiei.

Chestiunile acestea scoase pe nimerite din arsenalul chestiunilor neresolvate ale dreptului acționar ungar, însă nu stau izolate și nu la locul din urmă vin măsurile acelea, cari trebuie luate pentru-ca minoritatea să-și poată afirma în mod mai eficace drepturile sale și pentru crearea unor drepturi nouă pe sama minorităților.

Dreptul acționar continental a trecut în anii din urmă deja prin o reorganizație modernă și trebuie ca și la noi să se dea atențiunea cuvenită acestei instituțiuni, și anume cu atât mai mult, cu cât în general ea s'a dovedit de bună, ca prin sanarea inconvenientelor și introducerea de viață nouă să se promoveze viitoarea ei dezvoltare și prosperare.

(După „Pester Lloyd“).

Situația tesaurului public.

De mult așteptatul raport al ministeriului de finanțe, referitor la rezultatul circulațiunii casei statului în quartalul al doilea al anului curent, fu publicat în fine în zilele trecute. Resultatul nu este mulțămitor, la nici un cas însă nu este atât de nefavorabil, după cum se presupunea și după cum s'a fost răspândit cu oareși-care tendențiositate. Totalul intratelor în quartalul al doilea, petrecut întreg în așa numita stare de ex-lex, este de K 232·25 mil. cu K 3.845,000 mai puțin ca în același period al anului precedent. o sumă care pentru sine nu trage mult în cumpănă și starea financiară generală nu o alterează. De remarcat este faptul, că scăderea la dările directe este nu mai mică ca K 4.000.000, mai departe la competențe de timbru de K 311,000. Este regretabil acest fapt atât din punctul de vedere al administrațiunii raționale, cât și din punctul de vedere al realității tuturor acelor probleme, cu cari în present mai mult ca ori când, și la noi mai mult ca ori-unde, este însărcinat statul. În economia statului, dările directe de sigur nu mai joacă rolul de odinioară, căci statul se bazează mai mult pe contribuțiunile indirecte și pe stabilimentele industriale proprii; deci prestațiunile laxe de dări nu vor aduce în incurcatură finanțele, dar vor produce cele mai mari inconveniente, vor distruge pe deoparte regularitatea în plățirea contribuțiunilor directe, câștigată cu multă osteneală, iar pe de altă parte vor silfi administrațiunea financiară la cea mai mare precauțiune. Conform raportului guvernul a cheltuit cu 5 milioane coroane mai mult ca în același period al anului trecut, de sigur numai pentru scopuri neapărat de lipsă, ca datorie de stat, fabrici, cai ferate etc. Regimul a cheltuit numai pentru investițiuni cu K 3 mil. mai mult.

Ministeriul de finanțe publică raportul său cu următoarele observări: *Intratele* sunt cu K 3.845,061·74 mai mici, iar cheltuelile cu K 4.908,486·16 mai mari, ca în perioada corespunderătoare a anului 1902, deci bilanțul quartalului II. 1903 este cu K 8.753,547·90 mai nefavorabil ca al quartalului II. 1902.

Deși intratele quartalului al II-lea 1903 au scăzut cu K 3.845,061·74 față de quartalul II. din 1902, totuși la unele poziții se observă creștere față de anul trecut, și anume: la tabac cu K 2.587,278·94, la monete și schimbare de metal cu K 1.112.309·82, la turnătoriile de fer ale statului cu K 801,958·72, la averea de stat imobilă K 269,024·48, la postă, telegraf și telefon cu K 746.143·89 și la căile ferate de stat cu K 1.015,757·16. Scăderi mai însemnate se observă la pozițiile următoare: la împrumuturile de premii cu K 400,508·79, la dările directe cu K 4.026,706·96 și la timbre și competențe cu K 311,698·55; ambele aceste scăderi sunt a se atribui stărei de ex-lex în care a intrat statul în quartalul al II-lea al anului 1903. La sare s'a încassat cu K 2.550,321·41 mai puțin, ceea-ce este a se atribui împrejurării că cea mai mare parte a sării produse s'a vândut pe credit. Scăderea de K 460,038·06 la minele de metal și opal este a se datori calității inferioare a mineraiurilor aflate în timpul din urmă. Resultatul mai nefavorabil cu K 523,144·24 ce se observă la topitorile de metal este urmarea naturală a împrejurării arătate mai sus. Diferințe mai însemnate sunt apoi la anticipaț. de stat: K 743,969·50 și la pădurile statului K 1.008,210·95 provenite din diferite motive.

Cheltuelile statului sunt cu K 4.908,061·16 mai mari ca în quartalul II al anului 1902. Schimbări

mai însemnate sunt la: toate soiurile de datorii de stat, cu K 3.715.250-84 mai nefavorabil ca în aceeași perioadă a anului 1902, care rezultat este produs parte prin interesele obligațiunilor rentei de coroane de 4%, emise pe baza art. de lege V din 1902 în valoare nominală de K 62-1 mil., precum și prin cheltuelile de emisiune a acestora, parte însă prin răscurpărarea obligațiunilor căilor ferate de stat în aur de 4½%. În administrațiunea finanțelor s'a cheltuit cu K 665,699-45 mai mult și este urmarea executării art. de lege III/1902 despre statificarea casselor și a contabilității comitatelor. La turnătorile de fer ale statului s'a cheltuit cu K 3.309,776-65 mai mult, ceea-ce se explică prin ocupațiunea mai intensivă a lor; aici este de observat, că o mare parte a comandelor intrate nu s'au putut efectui în quartalul acesta. Plusul de cheltueli de K 1.486,317-70 la căile ferate este urmarea diferitelor lucrări întreprinse pentru susținerea în stare bună a linilor ferate și a mijloacelor de comunicațiune. În ministerul de culte s'a cheltuit cu K 950,864-11 mai mult, parte prin înființarea unei cancelarii pentru primirea bolnavilor la universitatea din Budapesta, parte prin cheltueile provenite cu cele 200 școli elementare deschise cu începutul anului școlar trecut, precum și cheltuelile provenite cu întregirea salariilor preoților. În ministerul de justiție s'a cheltuit mai mult cu K 402,626-55 provenit din urcarea pensiunilor și alte cauze. În ministerul de honveți s'a cheltuit cu K 1.264,919-72 mai mult în urma art. de lege XIX/1902 referitor la procurarea armamentului necesar glotașilor. Afară de acestea se observă plus de cheltueli la minele de metal și opal K 331,709-13; la cheltuelile regulate K 291,288-34; la investițiuni și zidiri la căile ferate de stat K 771,227-21 și la ministerul de agricultură K 3.177,965-54. — u.

Inceputuri de organizare economică. ✕

II.

Drept continuare a celor scrise sub acest titlu în numărul trecut al „Rev. Econ.” despre *agricultură*, vom trata aici despre inceputurile noastre de organizare cu privire la *meserii și industrie*.

Despre meserii nu putem dice tot așa ca și despre agricultură, că adevărat și ele au fost lăsate în voia sortii. Nu. În scopul promovării meseriilor s'a lucrat și se lucră mai sistematic. Aceasta, poate, pe motivul, că trecutul nefavorabil ne-a lăsat fără meseriași; agricultorii însă am avut și avem, deși în stare mai mult primitivă.

Lipsa aproape totală de meseriași a dat impuls frunțașilor poporului nostru să caute mijloacele necesare pentru îndrumarea tineretului la meserii.

Între mijloacele puse la cale în acest scop vom numi la locul prim *Reuniunile* pentru sprijinirea învățăcelilor și sodalilor români, reuniuni, cari de câteva decenii stăruie mereu pentru crearea clasei meseriașilor. Între aceste reuniuni 'și-au câștigat merite însemnate cea din Brașov, Sibiu, Cluj, Lugoj, Sebeș, Seliște, în timpul din urmă și alte reuniuni înființate în alte centre cu populațiune românească. Conducătorii numitelor reuniuni au așezat în decursul timpului un număr mare de tineri la diferite meserii, i-au ajutat cu vestiminte, cu ajutoare în bani, etc., iar pentru sodali și meseriași aceste reuniuni au fost chiagiu care i-ă ținut la olărită, i-a cultivat și le-a dat posibilitatea de a se afirma prin *exposițiile* arangeate din timp în timp, cum și pe alte căi.

Dar în interesul promovării meseriilor au lucrat și alți factori. Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român cu sediul în Sibiu a dat un număr mare de ajutoare elevilor dela meserii; astfel de ajutoare au distribuit și diferite despărțăminte ale Asociațiunii; apoi Asociațiunea din Arad, etc.

Fundațiunile făcute în interesul promovării meseriilor încă nu ne lipsesc. Îndeosebi soții Michail și Elisa Stroescu și Andronic au lăsat fundațiuni însemnate în acest scop. Astfel de fundațiuni mai găsim și în alte centre românești, și este un interes de prima ordine, ca și alți fondatori să-și îndrepte atențiunea în direcțiunea promovării meseriilor. Pe alte cariere se îmbuldesc tinerii și fără de a fi ajutoari; așa că în scurt timp o să avem un proletariat intelectual. Pe cariera meseriilor însă se simte mai mare trebuința de ajutoare. E necesitate să ne crescem o seamă de meseriași cu pregătiri mai bune școlare. Pe acestia 'i vom pute atrage la meserii prin ajutoare ceva mai însemnate, înlesnind plasarea lor la meserii și meseriași de frunte, dându-le posibilitatea de a se perfecționa în școale speciale, apoi în străinătate și în fine înlesnindu-le pe cât e posibil deschiderea de ateliere proprii.

O mare pedică a fost și este lipsa de *școale* pentru elevii de meserii și alte *școale de specialitate*. Noi n'am ajuns încă să avem școale pentru elevii de meserii nici barem în cele mai însemnate centre. Nici Brașovul, nici Sibiu, nici Clujul, nici Aradul, etc., nu au astfel de școale. Abia *Blajul și Seliștea* au isbutit în anii din urmă să deschidă câte o școală pe seama elevilor dela meserii. Drept, că acești tineri sunt obligați prin lege la frecventarea școalei industriale din localitate, fie aceea școală germană sau maghiară; dar o astfel de școală — este natural — nu poate face serviciile pe cari le-ar face o școală românească. Tineretul nostru având puțină pregătire școlară și trebuind să învețe într'o limbă străină, pe care nu o înțelege, nu se alege cu nimica temeinic, ci numai cu o spoială de învățătură. De aceea înființarea școalelor române pentru elevii noștri de meserii sunt de neapărată necesitate. Firesce, că la școale de specialitate și peste tot la școale mai înalte de industrie deocamdată abia ne putem cugeta.

De o *literatură* anume pentru meseriașii noștri nici vorbă. Un început bun se făcuse, ce e drept, cu „*Meseriașul Român*” foaie care după patru ani de existență a încetat. De atunci, anume în interesul meseriașilor, s'a mai străcurat câte ceva numai prin diferitele noastre ziare și reviste. Ar trebui să nu uităm a da meseriașilor noștri, sodalilor și chiar și elevilor dela meserii, pe lângă altă lectură, și scrieri cari îi interesează în calitate de meseriași. Aceste scrieri sunt indispensabile meseriașilor, ca și preoților modele de predici, învățătorilor scrierile pedagogice, agricultorilor publicațiunile de agricultură etc., etc.

Bibliotece pe seama meseriașilor și sodalilor s'au înființat în toate locurile unde aceștia s'au întrunit în reuniuni. Împreună cu lectura influențează în mod binefăcător asupra sodalilor exercițiile ce fac în *cântări și declamări* cum și studiarea și predarea de *piese teatrale*. Toate aceste sunt bune și folositoare; dar și mai folositoare ni se par a fi *conferențele* asupra chestiunilor de specialitate. Astfel de conferențe ar trebui ținute în întrunirile meseriașilor baremi câte una la 2 luni.

Pe lângă numitele lucruri bune, ce s'au făcut în interesul promovării meseriilor s'au făcut în unele locuri și experimentări nereușite și păgubitoare, cum a fost ș. e. între altele însoțirea comercială de consum a me-

seriașilor din Sibiu, care a cauzat multe miserii membrilor săi și i-a descurajat pentru mult timp dela alte întreprinderi folositoare.

Vrednice de laudă sunt începuturile făcute în unele orașe de a-și agonisi reuniunile câte o casă a lor proprie, de a întemeia fonduri pentru hale de vânzare, pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor de meseriași etc. În această direcție e de dorit să lucreze toate reuniunile de sodali și meseriași.

Ar mai fi în interesul meseriașilor să găsească cai și mijloace de a-și valora marfa și de a lupta în contra concurenței ce ia dimensiuni tot mai mari. În acest scop tinerimea trebuie să fie cât mai bine pregătită atât în ce se referă la învățătura de carte, cât și la însăși meseria ce și-a ales; indeosebi meseria să o ducă la perfecție. În felul acesta publicul nostru va trebui să se obișnuiască a-și satisface trebuințele cu articole confecționate de meseriașii noștri, și așa public și meseriași vor fi folosiți reciproc, clasa meseriașilor va prospera și economia națională va progresa cu pași repezi.

Scim că industria proprie, adică industria de fabrică ne lipsește, cu toate-că multe condiții pentru crearea ei nu ne-au lipsit și nu ne lipsesc. Avem la îndemână nenumărate riuri de munte a căror putere s'ar putea pune în serviciul fabricilor, avem munți cu lemnărie, și minerale fel și fel, cari ar putea fi prelucrate cu ajutorul fabricilor. Ne-a lipsit însă și ne lipsește un personal bine pregătit și în parte capitalul necesar. Personalul însă se poate pregăti iar capitalul se poate aduna.

Generoșii noștri fondatori vor trebui să-și îndrepte privirea și asupra industriei, să facă dispoziții, ca din lăsamântul lor să fie ajutați tineri cu pregătiri corespunzătoare școlare, cari își fac studiile respective praxa în diferitele stabilimente industriale.

Deși capitaliști nu prea avem totuși capitalul necesar s'ar putea crea prin asociare, ceea-ce s'a dovedit cu prisos la înființarea institutelor noastre financiare, adunându-se la un loc milioane, atât ca capital social, cât și ca depuneri.

Cu industria noastră primitivă, căreia îi aparțin puiaele, joagărele, morile, și cu torsul și răsboiul primitiv nu vom mai duce-o mult. Toate sunt atacate și periclitare. Simpla furcă de tors e atacată prin mașinele de tors, purtate cu apă, vapor sau electricitate torcând ne mai pomenit de spornic cu sute de fuse de odată. Răsboiul primitiv e lovit fără cruțare în existența sa prin răsboiul mechanic, care țese îndecit mai spornic. Joagărele își numără zilele din cauza marilor cherestele cu electricitate, cari prelucră materialul neasemănat mai bine și mai grabnic. Nu mai puțin morile noastre primitive sunt amenințate de morile cu vapor și electricitate. În orașe terenul e deja aproape întreg ocupat de produsele morilor mari și la sate încă ocupă aceste produse și de și teren tot mai extins.

În fața acestor pericole, de care sunt amenințați cei câți-va rami importanți de industrie primitivă ce posedem, avem datorință să ne pregătim de luptă cu mijloace perfecționate, cari ni le imbie starea actuală de civilizație. Înainte de toate să ne formăm specialiști, oameni cari să se introducă în toate tainele diferitelor industrii și cu al căror ajutor să reformăm industriile primitive ce avem și să creăm industriile cari ne lipsesc.

S.

Cambii false și cambii trase în vânt.

Camerile comerciale germane sunt de present preocupate de întrebarea pusă de camera din Kassel și anume, care este cel mai bun mijloc de apărare contra cambiiilor domiciliat false. Este vorba de cambiiile domiciliat, căci la acestea succede mai bine falsificarea, pentru-că cambiul nedomiciliat având să se prezenteze acceptantului spre plătire, falsificarea ușor se descopere, până-când la cambiul domiciliat prezentarea nu este necesară. În discuțiunea ce s'a dezvoltat pe tema aceasta, iau parte și băncile, ba și-a expus vederile sale chiar și banca imperială germană, ceea-ce dovedește că cambiiile falsificate și trase în vânt sunt răspândite în Germania în număr mare.

După părerea camerei comerciale din Kassel, înainte de cumpărarea sau escomptarea cambiului domiciliat, să se însciințeze trasatul, ceea-ce a și practicat-o multe bănci. Reuniunea comercianților din Berlin nu consideră însciințarea trasatului ca mijloc de precauțiune sigur, căci este nefavorabilă pentru încheierea repede a afacerilor și îngreunează folosirea cambiului ca mijloc de plătire. Comersantul având urgent lipsă de bani pentru acoperirea scadențelor, înaintează la vre'o bancă cambii din portofoliul său, provenite din vânzarea de marfă și pe cari le prevede la girul său. Dacă acum banca ar însciința întâiu pe acceptanții, cari locuiesc în provincie, comersantul numai după 3-4 zile ar putea ajunge în posesiunea sumei aceleia de care el are momentan lipsă. Camera din Hannovera dice, că la cas dacă proiectul acesta ar căștiga aderenți și ar avea o răspândire generală, atunci fiesce care cambiu ar trebui considerat la escomptare a priori de fals. Să se apere deci fiesce-care de astfel de cambii așa, după-cum află mai bine. Camera nord-bavareză asemenea consideră de nerealisabil proiectul, pentru-că procedura aceasta ar îngreuna băncile mari cu spese mari și muncă enormă, și ar trăgăna încheierea afacerilor de bancă. Dar nici nu este de lipsă de procedura aceasta, căci fiesce-care bancher expert, va examina cu îngrijire cambiul prezentat și la cea mai mică dubietate va însciința pe acceptant, ba chiar și pe anteriorul acestuia și fără regula obligatoare.

După părerea camerei din Altenburg fiesce-care instituțiune folositoare își are partea sa umbroasă, așa și în circulațiunea de cambii totdeauna au jucat rol cambiiile false și trase în vânt, fără ca să fie influențat sau să fie redus valoarea circulațiunii de cambii atât de folositoare. Nu există nici o acțiune care ar putea împedeca rolul cambiilor false și trase în vânt, pentru-că toate se pot eluda și pe omul lipsit de conștiință nu-l reține nici cea mai aspră pedeapsă spre a se folosi de mijloace neiertate. Atențiunea încordată, pătrunderea lucrului și cultivarea simțului de cinste neguțătorească sunt singurele mijloace, cu ajutorul cărora răul ar scădea, până când ordinațiunile obligatoare, cari ar resturna sistemul de afaceri a băncilor și usanțele comerciale, ar produce cel mult metode nouă de falsificare.

Camera din Schweidnitz tăgăduiesce, că neguțătorii caută a exploata creditul lor cu cambii false și cambii trase în vânt; aceasta se întâmplă numai sporadic, așa de rar, încât pentru vre-o câteva casuri este de prisos ca să se ia măsuri generale de precauțiune. Este posibil ca neguțătorul să aibă cambii rele, dar ori-cât de rele să fie acelea, banca care i-a deschis credit le primesce de bune, pentru-că la escomptare banca ia în considerare numai capacitatea de credit a respectivului neguțător. Cele mai multe cambii false

le aduc în circulațiune persoane, cari nu se țin de tagma neguțătorească, deci dacă în privința aceasta, situațiunea se va agrava și va deveni de nesuportat, așa încât se va simți lipsa unei apărări generale, răul se va pute delătura numai prin reducerea capacității cambiale pasive, respective prin mărginirea ei exclusiv la firme înregistrate și la proprietari de imobiliile. De astfel de mijloace ași însă nu este lipsă, căci organizațiunea băncilor și procedura lor în afaceri este atât de perfectă, practică și precaută, încât și șarlatanilor de primul rang cu greu le succede valorisarea cambiilor false. Că persoane private devin mai curând jertfa astorfel de șarlatanii, este incontestabil, dar pentru apărarea acestora nu este permis a face reducțiuni în circulațiunea de cambii.

Camera din Wetzlau vede pericol mai mare din punctul de vedere al intereselor comerciale în cambiile trase în vânt, decât în cambiile false domiciliat. Aceste din urmă apar numai sporadic și paguba ce o fac este disparent de mică. Din contră cea mai mare parte din activele multor neguțători constă din cambii trase în vânt, și cu ajutorul acestora le succede a-și ascunde insolvența ani de zile, până-ce în fine toate activele constau numai din astfel de cambii. Deci în loc ca să se fixeze norme generale de apărare contra cambiilor false ar fi mai de lipsă ca să se interdică folosirea cambiilor trase în vânt ca activ prin măsurarea celor mai grele pedepse. Și camera din Barmen ia poziție contra cambiilor trase în vânt și hotărăsece ca să înainteze guvernului un memoriu referitor la aducerea unui proiect de lege ca să se pedepsească cu cele mai grele pedepse, cei-ce aduc asemenea cambii în circulațiune și referitor la oprirea publicațiunilor din ziare, cari conțin așa numitul „schimb de cambii“.

Președința băncii imperiale germane enunță, că de ani de zile se nisuesce a da de urma manipulațiunilor murdare și a impedece pe falsificătorii de cambii în lucrul lor. O modalitate practică însă până ași nu a putut stabili. În direcțiunea băncii s'a născut proiectul, că dacă cambiul nu l'achită însuși acceptantul, atunci în casuri suspecte trebuie înștiințat acceptantul despre aceea, că emitentul sau girantul a achitat cambiul. Pedeca realizării acestei idei este, că emitentul sau girantul — la cas dacă fabrică cambiul fals sau tras în vânt — de regulă domiciliază cambiul la el, și făcându-se încassarea la locul domiciliului nu se poate erua, că de unde a ajuns contravaloarea cambiului în posesiunea plătitorului și că ce se întâmplă mai departe cu cambiul acela, care s'a preluat în locul domiciliului. Banca imperială germană încă dorește din punctul de vedere al moralei publice și interesul cinstei neguțătorești, ca să se facă imposibilă circulațiunea cambiilor false și trase în vânt, dar numai așa, ca se nu îngreuneze circulațiunea de cambii.

(După „Magyar Pénzügy“). —u.

Producțiunea cerealelor în Ungaria, Croato-Slavonia și Austria în 1903.

A. În Ungaria.

	Suprafața cultivată	Detragere pentru pagubele elementare	A rămas de recoltat:
	Jugere cadastrale		
Grâu . . .	5.877.378	227.378	5.650.000
Săcară . . .	2.004.450	112.000	1.892.450
Orz . . .	1.828.300	45.700	1.782.600
Ovės . . .	1.756.800	43.900	1.712.900
Cucuruz . . .	4.000.000	100.000	3.900.000

Producțiunea de cereale:

	Teritoriul cultiv. în jug. cat.	Mijlocia re-cultiv. în coltei jug. cat. în m. metr.	Recolta în măji metr.	Recolta în 1902 în măji metr.
Grâu . . .	5.650.000	7-29	41.226.700	46.507.113
Săcară și îndoituri	1.892.450	6-58	12.467.800	13.606.722
Orz . . .	1.782.600	7-50	13.349.700	13.575.100
Ovės . . .	1.712.900	6-88	11.798.000	12.019.477

Față de anul trecut rezultă o deosebire în minus:

	la grâu	de	5 280,400	măji	metrice
„ săcară	„	1.138.900	„	„	„
„ orz	„	225.400	„	„	„
„ ovės	„	221.500	„	„	„

în total de 6.866,200 măji metrice

Cucuruzul va da în cazul cel mai rău o recoltă de 30—32 milioane măji metrice.

B. În Croato-Slavonia.

	Suprafața cultiv. în jug. cat.		Recolta în măji metrice	
	în 1903	în 1902	în 1903	în 1902
grâu . . .	503.525	484.435	3.728.300	3.270.458
săcară . . .	142.972	147.279	829.400	774.548
îndoituri	83.290	89.501	654.000	614.308
orz . . .	125.993	122.632	760.800	709.477
ovės . . .	174.750	172.995	956.310	914.544
cucuruz	690.495	666.326	5.200.000	3.888.594

C. În Austria.

	Suprafața cultivată în hectare		Recolta în milioane de măji metrice	
	în 1903	în 1902	în 1903	în 1902
grâu . . .	1.060.000	1.057.909	12-5—13-5	13-5
săcară . . .	1.840.000	1.832.147	19-5—20-5	20-9
orz . . .	1.220.000	1.216.077	14-5—15-0	16-1
ovės . . .	1.850.000	1.832.407	18-0—19-0	18-2
cucuruz	340.000	331.503	3-5—4-0	3-4

Producțiunea totală a Austriei acopere circa 70% a consumului interior, 30% se importează, partea cea mai mare din Ungaria.

S'a importat din Ungaria în Austria:

	grâu			făină de grâu			săcară		
	în măji metrice								
1903 (prima jum. de an)	2.029,958	2.908,937	1.109,841						
1902 anul întreg . . .	5.074,165	5.884,832	2.729,967						
1901 „ „ . . .	4.801,761	5.594,541	2.352,027						
orz ovės cucuruz									
în măji metrice									
1903 (prima jum. de an)	682.807	879,423	1.042,722						
1902 anul întreg . . .	2.157,278	1.977,945	3.337,009						
1901 „ „ . . .	1.718,226	2.012,875	2.938,957						

S'a importat în teritoriul vamal comun (al Austro-Ungariei):

	grâu			făină de grâu			săcară		
	în măji metrice								
1903 (prima jum. de an)	121,646	4,491	42.037						
1902 anul întreg . . .	945.727	7,249	138.002						
1901 „ „ . . .	315,757	4,130	369,018						
orz ovės cucuruz									
în măji metrice									
1903 (prima jum. de an)	20,280	116,792	1.374,052						
1902 anul întreg . . .	128,773	177,572	1.492,312						
1901 „ „ . . .	211,713	421,351	2.196,473						

S'a exportat din Austro-Ungaria:

	grâu	făină de grâu	săcară
	în măji metrice		
1903 (prima jum. de an)	73,335	372,118	208
1902 anul întreg . . .	141,123	990,932	2,945
1901 " " . . .	212,370	869,832	2,796
	orz	ovės	cucuruz
	în măji metrice		
1903 (prima jum. de an)	1,737,888	55,269	38,224
1902 anul întreg . . .	3,731,030	220,354	764,734
1901 " " . . .	3,243,014	37,451	129,977

Din cele precedente se vede, că Austria are trebuință de 26—28 milioane măji metrice de grâu, de 21—22 mil. măji metrice de săcară, în total 47—50 milioane măji metrice produse pentru pâne; recolta acestui an este de 32—33 mil. măji metrice, și va trebui să importeze cel puțin 15—16 mil. măji metrice, din cari 13—14 mil. măji metrice grâu, 2·5—3·5 mil. măji metrice săcară, orz 2·5—3 mil. măji metrice, ovės 2—2·5 mil. măji metrice, iar cucuruz circa 4·5—5 mil. măji metrice. O parte mare a cucuruzului probabil se va importa și în anul acesta din România, de unde Austria aduce cucuruz din an mai mult. +

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 17 Septembrie 1903.

Banca noastră de emisiune continuă a rămâne pe lângă etalonul oficial de pân'acuma de 3½%, deși — precum se scie — Banca Angliei în vederea campaniei de toamnă și-a urcat etalonul, ceea-ce de regulă influențează și celelalte piețe de bani. În cercurile financiare se crede însă că nu peste mult timp Banca Austro-Ungară încă va trebui să se decidă la o urcare a etalonului.

Discontul privat în piața internă de bani a ajuns etalonul oficial, astfel că în piața deschisă circulațiunea stagnează aproape cu totul, după-ce atât în Viena, cât și în B.-Pesta satisfacerea trebuințelor de credit se caută la Banca de emisiune.

Cambii de prima bonitate s'au discontat în Viena cu 37/16—3½%, cambii comerciale de portofoliu și reescompt cu 4—5½%.

În Berlin discontul privat a variat între 3¾—37/8% în Londra a fost de 3¾%, iar în Paris neschimbat de 29/16%.

AGRICULTURĂ.

Grânele României în anul acesta. Raportul stațiunii agronomice din București, asupra grânelor provenind din recolta anului 1903 a fost prezentat ministerului agriculturii. În el se constată, că *calitatea* grâului, pe baza probelor trimise din toată țeara, este bună. *Greutatea medie hectolitrică* este ceva mai mică, însă nu cu mult ca a grânelor din anul trecut, care trece ca un an excepțional de bun. Grânele românesce sunt superioare grânelor din Ungaria. *Greutatea medie hectolitrică* pentru Ungaria întreagă este de 77·5 kilograme; iar greutatea medie hectolitrică pentru România întreagă este de 79 kgr.

Iată care este *concluziunea generală* a cercetărilor stațiunii agronomice din București:

Grâul din recolta anului 1903 este sub raportul calității în unele județe egal cu cel din anul trecut,

iar în altele ceva mai inferior; în toată țeara este însă superior grânelor din recolta anilor 1900 și 1901.

Producțiunea grânelor la hectar este între 10·5 și 23·9 hl. iar media pentru întreagă țeară a fost de 17·5 hl. la hectar.

Relativ la impurități se constată că, cu toate stăruințele depuse de a indemnă pe cultivători să curețe mai bine de corpuri străine grânele de semență și chiar cele puse în vânzare, — răul obicei de a neglija această dorință a bunului agricultor persistă încă în toată țeara. Treerul și vânturătoarea sunt cu prea multă economie întrebuințate de cultivători. r.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Agricola“ însoțire economică de magazin și anticipații în Hunedoara. În numărul trecut al Revistei noastre am reprodus fără nici un comentor datele principale ale bilanțului pro 1902/3 al acestei întreprinderi. Venim acum a face unele observări asupra acestui bilanț, alume: după părerea noastră nu este rațional, ca o întreprindere, aflătoare la începutul activității sale și când nici capitalul social destul de mic încă nu este deplin vărsat. să 'și acuireze deja realități, cum a făcut însoțirea ce ne preocupă, care, — deși din capitalul ei social de K 32.400 d'abia au încurs K 13,760— deja și-a cumpărat case proprii prezentate în bilanț în valoare de K 20.846·65.

Referitor la aceste realități se susține în raportul direcțiunii, că prețul lor ar fi deplin plătit, pe când în pasive ocără o poziție „Realități“ cu K 20,000, semn că realitățile din chestiune sunt însărcinate cu suma aceasta, deci prețul lor de fapt încă nu este achitat.

„Ceres“ societate comercială pe acții încheind bilanțul din 30 Iunie a. c. cu pierdere, direcțiunea propune adunării generale disolvarea societății, căci în lipsa de capital suficient societatea nu și-a ajuns scopul. Societatea având numai 6000 coroane la dispoziție, a plasat acest capital în cucuruz cu tului, care în urma unei temperaturi nefavorabile în acel ținut, s'a stricat și de aici povine pierderea. De alt-cum s'a constatat că astfel de societăți pe acții numai atunci pot exista dacă dispun de capital de K 50,000—100,000. Comerțul de cereale început de societatea „Ceres“ se continuă însă de mai mulți privați, cari dispun de capitaluri proprii.

Din registrul firmelor. „Someșana“ în Dej. Sters: Dr. Vas. Romonczai; înregistrat: Ioan Ciocan, Budapesta.

Institutele de bani pe teritoriul camerei de comerț și industrie din Brașov în anul 1902.* În raportul pe 1902 al acestei camere se constată, că în anul expirat s'a întemeiat numai o asociațiune de credit în Loman (comit. Sibiu) cu responsabilitate nelimitată.

Relativ la referințele Asociațiunii industriale de credit din Brașov și Sibiu ca membre ale *Asociațiunii centrale de credit regnicolare* se constată că:

Asociațiunea din Brașov, înființată în 1902, a avut numărul membrilor 233, numărul acțiunilor subscrise 360, valoarea nominală a unei acții K 50, a tuturor acțiunilor K 18.000—, sume plătite pentru acțiuni K 3393—, creditul acordat membrilor K 39,117—, profit K 275·03.

*) Această cameră se compune din comitatele Brașov, Târnava-mare, Făgăraș și Sibiu.

Asociațiunea din Sibiu, înființată în 1900, a avut numărul membrilor 121, numărul acțiunilor subscribe 206, valoarea nominală a unei acțiuni K 50.—, a tuturor acțiunilor K 10,300.— sume plătite pentru acțiuni K 6630, creditul acordat membrilor K 29,450 52, profit K 572 70.

Asociațiunea brașoveană a primit odată pentru totdeauna K 10.000.— subvențiune de stat, Asociațiunea din Sibiu o subvențiune de stat cu condițiune de răplătire de K 4000.—.

Afară de numitele două asociațiuni mai există una în Făgăraș, ale cărei date nu sunt publicate în raport.

Rapoartele de afaceri ale institutelor noastre mai însemnate financiare relevează stagnațiunea generală în viața economică, neactivitatea basată pe ea a spiritalului de întreprindere și imbulșirea depozitelor în casse, prin ceea-ce s'a redus talonul de interese.

De aici a urmat extensiunea cea mai mare posibilă a afacerilor institutelor financiare și o concurență sêlbatică, nesănătoasă. Numeroși agenți mijlocitori de împrumuturi cutreeră orașele și satele și fac adevărată vênâtoare după cei-ce doresc să ia împrumuturi, cari încă nici odată nu au fost împrumutați atât de mult și adeseori seduși prin promisiuni false.

r.

CRONICA.

Datoria comună flotantă de stat. La finea lunei August a. c. au fost în circulațiune fl. 1.404,860 în note de stat à fl. 5.— și fl. 354,750.— în note de stat à fl. 50.—.

*BCU Cluj / Central

† *Constantin Popovici-Barcianu*, profesor de agricultură în retragere, a decedat în Orăștie, Duminecă la 13 Septembrie n. a. c. în etate de 46 ani și a fost înmormântat Luni în 14 Sept. n. în cimiterul gr. or. de acolo.

Rêposatul după o rodnică activitate ca profesor în România, reîntorcându se în patrie, a luat direcțiunea foii „*Bunul Econom*“, pe care a redactat-o cu priceperea omului specialist și pe basa unor experiente îndelungate. În această calitate regretatul rêposat ar fi putut face poporului nostru mari servicii, dat fiind că era în etatea cea mai frumoasă, și considerând că noi suntem atât de lipsiți de specialiști pe terenul agriculturii. Foarte mult promițtoare era și *Biblioteca „Bunul Econom*“, din care rêposatul în timp foarte scurt ($1\frac{1}{2}$ an) a scos 13 broșuri scrise bine românește asupra diferitelor chestii de agricultură.

Regretăm adânc perderea lui Constantin Popovici-Barcianu și împărțim sincerele noastre condolențe întristatei sale familii.

Expoziție de vite de prășilă în comuna Racovița. Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu* aranjează a XIII expoziție de vite de prășilă (rasa indigenă și străină) în comuna Racovița, Luni în 21 Septembrie n. a. c. La expoziție sunt admise vitele (bovine) de prășilă ale locuitorilor din comunele Racovița, Avrig, Brad, Sebeșul-inferior și superior, Porcesci, Boița și Tâlmăcel. Premii se vor distribuî în suma de K 200.—, anume: pentru tauri, vaci, junci, juninci, tăurenci, viței, vițele; apoi pentru berbeci, oi, noatini și noatine. Inceputul expoziției la 9 oare a. m. S.

Posta Redacțiunii.

Dlui O. în B. Losurile Dv. nu s'au sortat.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 16 Septembrie 1903.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
	Datoria publică comună.		
		v. cor.	p. 100 K
5	Renta unit. în hârtie, Mai, Nov., 16% dare	99 80	100 25
5	" " arg. Ian., Iulie. 16% "	99 70	100 25
4	Losuri d. a. 1854 à fl. 200.— v. c. 20% "	179 —	175 —
5	" " " 1860 à fl. 500.— " 20% "	153 —	154 —
5	" " " 1860 à fl. 100.— " 20% "	184 —	185 —
—	" " " 1864 à fl. 100.— " 20% "	251 —	252 —
	Datoria publică austriacă.		
4	Renta austr. aur., scut. de dare	119 60	120 25
4	" " Cor.	100 05	100 —
3 $\frac{1}{2}$	" " de invest.	91 20	— —
	Datoria publică ungară.		
4	Renta ung. aur., scut. de dare	118 15	118 25
4	" " Cor. " " "	96 85	97 35
3 $\frac{1}{2}$	" " " " " " " " " " "	88 20	89 15
—	Impr. ung. cu premii à 100 fl. " " " "	201 —	202 —
4	" " p. regul. Tisei sc. de dare	156 85	157 —
4 $\frac{1}{2}$	Oblig. de regalii croat-slav. " " " "	— —	102 50
3	Impr. p. regul. Porților de fier	87 25	88 —
4	Oblig. rurale croato-slavone	97 65	99 —
4	" " ungare " " "	97 65	98 25
	Alte datorii publice.		
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.	281 50	— —
4	Obl. Soc. Temeș-Bega	97 75	97 50
5	Imp. cu prem. al orașului Viena	105 50	— —
2	" " sêrbesci à 100 fr.	89 —	— —
—	Oblig. cu premii a C. fer. turc. à 400 fr.	116 75	— —
—	Impr. bulgar 1889	104 80	106 25
	Scrisuri fonciare și a. a.		
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	100 25	— —
3	" " " " cu premii, 1880	293 —	— —
4	Banca austro-ungară 40 $\frac{1}{2}$ ani	101 —	101 40
4	" " " " 50 ani	— —	101 40
4 $\frac{1}{2}$	Banca comerc. ung. Pesta	100 60	101 —
4 $\frac{1}{2}$	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, repl. 110% în fl.	105 90	108 —
4	Obl. com. ale Băncii com. ung., Pesta, 50 $\frac{1}{2}$ ani	99 40	99 25
4	" " I Casse de păstr. patriot., Pesta	98 —	98 60
4	Inst. de credit fonciar ungar	99 80	100 25
3 $\frac{1}{2}$	" " " " " "	97 75	88 75
4 $\frac{1}{2}$	Banca ipototecară ungară	100 10	101 —
4	" " " " " "	100 10	99 25
4	" " " " " cu premii	265 50	133 50
3 $\frac{1}{2}$	Banca hip. ung. cu premii	— —	113 25
5	Albina, Sibiu	— —	102 —
4 $\frac{1}{2}$	Cassa de păstrare Sibiu, em. IV.	— —	102 50
4 $\frac{1}{2}$	Inst. de credit fonciar Sibiu, em. VI.	— —	102 25
	Losuri.		
	Basilica, à fl. 5.—	19 75	21 —
	Credit, à fl. 100.—	443 30	446 —
	Clary, à fl. 40.— v. c.	178 —	— —
	Buda, à fl. 40.—	173 —	175 —
	Pálffy, à fl. 40.—	173 —	178 —
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10.—	53 90	55 50
	" " ungară, à fl. 5.—	27 —	28 —
	Rudolf, à fl. 10.—	71 —	— —
	Salm, à fl. 40.— v. c.	231 —	— —
	Salzburg, à fl. 20.—	80 —	— —
	St. Genois à fl. 40.— v. c.	270 —	— —
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874	490 —	— —
	Triest, à fl. 50.—	250 —	— —
	„Jó sziv“, à K. 4.—	— —	10 50
	Valute.		
	Galbini austr. sau ung.	11 40	11 42
	" c. reg.	11 38	11 38
	Napoleon'or (20 frci sau 8 fl. v. a.)	19 06	19 07
	20 Marce germ. aur	23 56	23 55
	Ruble rusești de hârtie per bucată	— —	2 54
	Bilete germ. 100 M.	117 55	117 65
	" franc. 100 Fr.	— —	95 27
	" ital. 100 Lire	95 30	95 30
	Ruble, bilete, 100	254 12	— —
	Lei românesci, 100	— —	95 50

Prețuri per bucată

Bursa de Bucuresti.

Cursul din 17 Septembrie 1903.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei	100
" " 1892 5%	" "	99 ¹ / ₂
" " 274 mil. 4%	" "	86 ³ / ₄
" " 1898 4%	" "	87
Fonciare rurale 5%	" "	99 ⁷ / ₈
Scris. fonc. urb. Bucuresti 5%	" "	88 ¹ / ₄
" " Iași	" "	82

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 16 Septembrie 1903.

Grâu de Bănat	per 50 kg. vinde	7:35 — 7:75
" " Tisa	" " " "	7:40 — 7:90
" " Pesta	" " " "	7:30 — 7:80
" " Alba-reg.	" " " "	7:40 — 7:85
" " Bacica	" " " "	7:45 — 7:70
Secară	" " " "	6:00 — 6:20
Orz	" " " "	5:40 — 5:70
Ovės	" " " "	5:50 — 5:75
Porumb	" " " "	6:20 — 6:45
Rapiță	" " " "	10:70 — 11:20
Untură de porc B.-Pesta	" " " "	72:50
Slănină (clisă)	" " " "	58:50 — 60:50

În editura Delegațiunii Bancilor Române
au apărut:

Problemele Reformei Bancilor,

de Dr. C. Diaconovich.

Prețul: broș. K 1.—, leg. K 1:50.

Anuarul Bancilor Române

An. I (1900). An. II (1901). An. III (1902). An. IV (1903).

Prețul: câte K 3.—.

Se comandă la Administrația „Re-
vistei Economice” în Sibiu (Nagyszeben).

„CERES” societate comercială pe acții în Satul-nou.

CONVOCARE.

P. T. acționari dela „CERES” societate comercială pe acții sunt prin aceasta invitați a participa la

adunarea generală ordinară,

ce se va ține în 27 Septembrie 1903 la 5 oare p. m. în localul institutului de credit „Sentinela” în Satul-nou.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere.
3. Presentarea socotelilor.
4. Absolutoriul direcțiunii și a comitetului de supraveghiere.
5. Propunerea direcțiunii pentru disolvarea societății, alegerea licuidatorilor, eventual și a comitetului de supraveghiere.

În cas când în 27 Septembrie a. c. nu se vor presenta acții și acționari în numărul prescrip de statute, adunarea se va ține în 4 Octombrie 1903 la locul și oara nimită, aducându-se concluse valide fără considerare la numărul acțiilor și acționarilor prezenți.

Satul-nou, (Réva-Ujfalu) în Iuliu 1903.

Direcțiunea.

Active.	Contul Bilanțului.	Pasive.	Spese.	Contul Profit și Pierdere.	Venite.	
	K f	K f		K f	K f	
Cassa	2,843 45	Capital de acții:	Spese de transport	1,698 78	Venit dela grâu	332 47
Producte	1,242 94	800 acții à K 10	Diferite spese și inter.	1,557 89	" " orz	4 77
Debitori	1,196 98	Fond de rezervă	Dare erarială	153 30	" " ovės	79 48
Mobiliar	476 64	Creditori	Dare comunală	38 58	" " cucuruz	90 36
Interese restante	69 29	Dividendă neridicată	Competințe de timbre	3 36	Diverse	75 50
Perderi în anul II	1,802 97	La dispoziția direct.	Salarii	360 —	Perdere	3,639 33
Perdere	3,639 33	executiv	Chiria magazinelor	410 —		
	11,271 60	226 18		4,221 91		4,221 91
		11,271 60				

Satul-nou, în 30 Iunie 1903.

P. Stoica m. p., președ. și dir. executiv. Roșculeț m. p., membru în direct. St. Negru m. p., membru în direct.

Raportul comitetului de supraveghiere către adunarea generală.

Onorată adunare generală!

Revisuind socotelele dela „Ceres” societate comercială pe acții le-am aflat în consonanță cu registrele și examinând raportul direcțiunii, suntem de acord cu propunerile direcțiunii. Propunem să se deie absolutoriul direcțiunii și comitetului de supraveghiere, iar propunerea pentru disolvarea societății să se aproabe.

Satul-nou în 31 August 1903.

Comitetul de supraveghiere:

T. Miclea m. p.

D. Popescu m. p.

P. Tisu m. p.

Nr. 55. [1—1].